

Sygn. akt III AUa 504/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SSA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Bogdan Świerk SA Elżbieta Gawda (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Katarzyna Sugier	

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2014 r. w Lublinie

sprawy J. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 18 marca 2014 r. sygn. akt VII U 191/13

oddala apelację.

III AUa 504/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustalił wnioskodawcy J. H. prawo do emerytury od dnia 10 grudnia 2012 r.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach

i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca J. H. urodził się dnia (...), nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i osiągnął sumaryczny staż emerytalny, wynoszący

30 lat 5 miesięcy i 1 dzień. Jest uprawniony do stałej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, nie pozostaje w zatrudnieniu.

Pierwszy wniosek o emeryturę złożył dnia 30.10.2012 r., załączając świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach za okresy zatrudnienia w (...) w B., które organ rentowy uwzględnił, ustalając staż pracy wnioskodawcy we wskazanym charakterze na 3 lata 11 miesięcy i 2 dni. W wyniku tego ustalenia została wydana decyzja odmowna z 30.11.2012 r.

W dniu 10.12.2012 r., J. H. przedłożył organowi rentowemu datowane na 11.06.1999 r. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresie od 01.06.1988 r. do 30.09.1990 r. w (...) sp. z o.o. (łącznie okres zatrudnienia: 04.02.1979 r. – 30.09.1990 r.) w charakterze blacharza napraw pojazdów samochodowych – spawacza – tj. prace wymienione w dziale XIV, pkt 12 wykazu A, załączonego do rozporządzenia RM z 07.02.1983 r. (świadectwo – t. IV, k. 20 a. e.).

Złożenie powyższego dokumentu organ rentowy potraktował jako nowy wniosek rentowy, który rozpatrzył zaskarżoną decyzją.

Dnia 03.01.2013 r. wnioskodawca przedłożył nowe świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach za ostatnio wskazany okres zatrudnienia, w którym wskazano, że J. H., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym – według rozporządzenia RM z 07.02.1983 r., wykaz A, dz. XIV, poz. 12, na stanowisku blacharz-spawacz, wymienionym w wykazie stanowisk pracy: wykaz A, dz. XIV, poz. 12 pkt 8, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30.03.1985 r. (t. IV, k. 25 a. e.). Świadectwo to zostało wystawione przez (...) S.A. w R..

Organ rentowy uwzględnił ostatnio wskazany dokument zgodnie z jego treścią, wobec czego na etapie postępowania odwoławczego okolicznością sporną było to, czy J. H. również w okresie od 01.03.1984 r. do 31.05.1988 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał określone powołanymi aktami wykonawczymi prace spawalnicze, a jeżeli tak, to czy granice okresu, w jakim to miało miejsce, są tożsame ze wskazanymi datami, czy też długość tego okresu była inna.

J. H. został zatrudniony w (...) od dnia 02.04.1979 r. na podstawie umowy o pracę czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych. Powierzono mu czynności w ramach tzw. zespołowni przy remontach silników.

W okresie od 13.11.1983 r. do 30.03.1984 r. wnioskodawca odbył kurs spawania gazowego i w dniu 01.03.1984 r. została mu wydana książka spawacza nr (...). Na kartach 2-3 tego dokumentu wskazano, że jego posiadacz uzyskał uprawnienie do spawania gazowego. Odwołujący w związku z odbyciem wspomnianego kursu zobowiązał się wobec pracodawcy do przepracowania u niego minimum dwóch lat, licząc od daty ukończenia tego szkolenia.

Z dniem 01.08.1984 r. stanowisko wnioskodawcy uległo zmianie na: brygadzysta-mechanik a od dnia 01.04.1988 r. odwołujący otrzymał angaż na stanowisko mechanika napraw pojazdów samochodowych. Dopiero z dniem 01.06.1988 r. uzyskał formalny angaż na stanowisko blacharza napraw pojazdów samochodowych-spawacza.

W aktach osobowych wnioskodawcy znajduje się pismo (...) sp. z o.o., z którego wynika, że podmiot ten jest następcą prawnym (...).

Znajduje się tam też kopia pisma J. H. „o sprostowanie akt osobowych”, datowanego na 12.07.1999 r., którym domagał się uwzględnienia w ramach tej dokumentacji tego, że od marca 1984 roku był zatrudniony na stanowisku spawacza gazowego.

Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 1984 r., wydanym w sprawie IV P 882/99, Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej oddalił powództwo J. H. o sprostowanie świadectwa pracy. Postanowieniem z dnia 29 października 2012 r., wydanym w sprawie IV P 125/12 pozew o to samo roszczenie został odrzucony.

(...) był zakładem przyjmującym zlecenia napraw pojazdów z terenu całego kraju. Były to głównie pojazdy terenowe, używane w przemyśle (kopalnie), ale również samochody osobowe – ten zakres napraw prowadził do rozdzielania pracowników wskazanego zakładu na dwie brygady, w skład których wchodził: jeden spawacz, jeden elektryk oraz mechanik napraw ogólnych, mechanik zespołowni, lakiernik i pomocnicy spawacza (blacharze), przy czym rozróżnienie to odpowiada funkcjom wykonywanym przez poszczególnych pracowników, a nie nazwom ich angaży.

J. H. był zatrudniony w brygadzie napraw pojazdów terenowych, składającej się z dziesięciu pracowników. Do czasu nabycia uprawnień spawalniczych wykonywał pracę mechanika, natomiast od 01.03.1984 r. zajmował się spawaniem gazowym – za pomocą butli z tlenem lub acetylenem, bądź wytwornicy. Praca ta polegała na wycinaniu skorodowanych elementów karoserii palnikiem gazowym i następnie wstawianiu w ich miejsce nowych blach, przygotowanych przez pomocników spawacza (blacharzy). Obsługiwano głównie pojazdy marki (...). Wnioskodawca był jedynym spawaczem z uprawnieniami w brygadzie – poprzedni odszedł, a mechanik Z. K., który wspólnie z nim odbywał kurs spawalniczy, nie zdał końcowego egzaminu. Niektórzy blacharze sporadycznie wykonywali czynności spawalnicze, nie posiadając uprawnień, za pomocą tzw. półautomatu.

Praca odbywała się w ruchu ciągłym i nie było przestojów z uwagi na ilość zamówień oraz fakt, że napływały one stale, z terenu całego kraju. Z tego też powodu pracownicy, w tym wnioskodawca, wykonywali ściśle powierzone im zadania, nie łącząc ich z innego rodzaju czynnościami.

Równoległe z wykonywaniem czynności spawacza, wnioskodawca pełnił funkcję brygadzysty w stosunku do pracowników swojej brygady. Z uwagi więc na zatrudnienie w ramach tej samej grupy pracowników, nie następowało czasowe, bądź miejscowe rozdzielanie tej dodatkowej funkcji z wykonywaniem prac spawalniczych. Odwołujący, będąc brygadzystą, rano, przed rozpoczęciem pracy, rozdysponowywał czynności pomiędzy członków brygady, co zajmowało około 15 – 30 minut. Poza tym wskazana funkcja nie wiązała się z obciążeniem żadnymi innymi czynnościami.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy a także dowodów osobowych w postaci zeznań świadków R. K., Z. K. i K. L. oraz samego odwołującego.

Sąd Okręgowy ocenił, że zeznania świadków jak i wnioskodawcy zasługiwały na uwzględnienie w zakresie, w jakim były spójne ze sobą. Sąd nie dał wiary zeznaniom Z. K. w części, w jakiej świadek ten wskazał, że wnioskodawca, po nabyciu uprawnień spawacza, sporadycznie wykonywał czynności mechanika. Taka okoliczność nie znajduje bowiem potwierdzenia w zeznaniach pozostałych świadków, natomiast R. K. wprost wskazał, że wnioskodawca nie mógł łączyć spawania z naprawami mechanicznymi z uwagi na ilość prac spawalniczych.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 184 cyt. ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 tej ustawy, jeżeli

w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1998 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj.

co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Sąd zważył, że J. H. w okresie od 01.03.1984 r. do 31.05.1988 r. stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał zatrudnienie polegające na spawaniu i wycinaniu gazowym. Było to zatrudnienie w szczególnych warunkach, albowiem mieści się w wykazie A, dz. XIV, poz. 12, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym). Wskazany okres wynosi 4 lata i 2 miesiące.

Czynności, jakie ubezpieczony wykonywał w ramach funkcji brygadzysty miały marginalny charakter. Zajmowały jedynie od 15 do 30 minut w ciągu dnia pracy, przy czym związane były z rozdzieleniem obowiązków w ramach brygady, pracującej wspólnie przy naprawie pojazdów. W tym sensie więc te dodatkowe czynności były również związane z zatrudnieniem J. H. w charakterze spawacza, albowiem inni członkowie brygady – pomocnicy spawacza – wspomagali go w wykonywaniu tej pracy. Z uwagi na wskazaną specyfikę, wykonywanie przez odwołującego funkcji brygadzysty nie wymagało w ocenie sądu odrębnej kwalifikacji z punktu widzenia spornego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 4 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy we wskazanym charakterze.

Staż pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach, z uwzględnieniem okresu uznanego przez ZUS oraz ustalonego w postępowaniu przed sądem, wynosi łącznie 16 lat 5 miesięcy i 2 dni.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury, toteż Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1, art. 32 ust. 1-2 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 2 i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia Rady ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. poprzez ustalenie prawa do emerytury osobie niespełniającej przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych;
- 2) sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych przez okres wynoszący ponad 15 lat;
- 3) naruszenie prawa procesowego przez przekroczenie wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów;

Powołując powyższe zarzuty pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie dowołań.

Apelujący wywodził, że ustalenia Sądu pozostają w sprzeczności z dowodami z dokumentów. Sąd Rejonowy oddalił powództwo J. H. o sprostowanie świadectwa pracy i ustalenie, że od dnia 1 marca 1984 r. wykonywał pracę w charakterze spawacza gazowego. Dowodzi to, że w aktach osobowych znajdują się rzetelne zapisy i nie ma podstaw do ich pomijania. Dokumenty te wskazują, że w spornym okresie wnioskodawca nie wykonywał obowiązków spawacza a tym samym nie legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wnosił o jej oddalenie. Wskazał, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, iż mimo formalnego zajmowania stanowiska mechanika napraw faktycznie skarżący wykonywał obowiązki spawacza gazowego, był jedynym spawaczem w tym przedsiębiorstwie i zajmował się tylko tymi czynnościami.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Zarzuty apelacji nie są trafne. Przede wszystkim Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy i przesłuchanych w sprawie świadków, za wyjątkiem części zeznań Z. K., gdyż są spójne, logiczne i złożone zostały przez osoby, które pracowały razem z wnioskodawcą, pamiętały i opisały rodzaj wykonywanych przez niego czynności. Dokonana przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu jest sprzeczne z doświadczeniem życiowym. Taka sytuacja w sprawie niniejszej nie występuje. Zeznania świadków są jednoznaczne a wynika z nich, że w spornym okresie wnioskodawca wykonywał czynności przy wycinaniu i spawaniu gazowym – wycinał skorodowane części karoserii a w ich miejsce wspawował nowe. Był jedynym spawaczem, posiadającym wymagane uprawnienia. Jako brygadzysta wykonywał te same czynności, a dodatkowo rozdzielał pracę między podległych mu pracowników, co zabierało mu od 15 do 30 minut dziennie.

Podnoszona przez pozwanego okoliczność, że dokumentacja zawarta w aktach osobowych nie daje podstaw do ustalenia, że skarżący wykonywał wyłącznie prace przy spawaniu i wycinaniu, nie jest trafna. To analiza całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwala na ustalenie rodzaju czynności wykonywanych przez pracownika. Taka analiza została przez Sąd Okręgowy prawidłowo dokonana. Decydujące znaczenie dla uznania pracy w warunkach szczególnych mają faktycznie wykonywane przez pracownika obowiązki, które nie zawsze są prawidłowo odzwierciedlone w aktach osobowych. W takiej sytuacji istotne znaczenie mają dowody osobowe, przeprowadzone przez sąd. Brak jest podstaw do przyjęcia, że spójne zeznania świadków nie mogą być podstawą ustaleń sądu w niniejszej sprawie.

Fakt, że powództwo o sprostowanie świadectwa pracy zostało oddalone przez Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej wyrokiem z dnia 24 sierpnia 1999 r. w sprawie IV P 882/99 nie przesądza o tym, że skarżący nie pracował w warunkach szczególnych w spornym okresie. Nie zostało sporządzone uzasadnienie zaskarżonego wyroku, zatem nie jest możliwe ustalenie motywów rozstrzygnięcia sądu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie naruszył zasady swobodnej oceny dowodów, przeprowadził logiczną ich ocenę a tym samym nie można podzielić zarzutu apelacji o sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na ustalenie, że wnioskodawca w okresie od 1 marca 1984 r. tj. po ukończeniu kursu spawacza, do 31 maja 1988 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązki wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 12 tj. prace przy spawaniu i wycinaniu gazowym. Zaliczając ten okres do uznanego przez organ rentowy okresu pracy w warunkach szczególnych, należy wnioskować, że skarżący legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 16 lat 5 miesięcy i 2 dni.

Skoro wnioskodawca spełnił jedyną sporną przesłankę ustalenia prawa do emerytury, wymienioną w treści art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy, to tym samym przepis ten, jak również wskazane w apelacji przepisy § 2 i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia nie zostały naruszone.

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.